

oprette bufferfonde som i Finland? b) Vil prisudviklingen være nogenlunde ens i eurolandene, eller vil der opstå spændinger som i det tidligere EMS-system? c) Vil landenes finanspolitik blive nogenlunde ens, eller vil nogle lande køre friløb? d) Kan vi melde os ud, hvis det alligevel ikke er noget for os? e) Hvor bevæger EU sig hen? Ender det med at blive en national superstat? f) Kan eurolandene sikre beskæftigelse og indkomster ved pludselige økonomiske ændringer (stød)? g) Vil renten blive lavere, hvis Danmark tilslutter sig ØMU'en? h) Vil udlandet investere i arbejdspladser, hvis vi står uden for ØMU'en? i) Vil de internationale spekulanter kaste sig over den danske krone, fordi vi ikke er med i ØMU'en? j) Kan vi bedst bevare velfærdsstaten ved at gå med i ØMU'en nu eller ved at vente? k) Vil vi overhovedet få mere medindflydelse og medbestemmelse ved at gå med i ØMU'en?

a. Danmarks udenrigshandel.

Hovedparten af Danmarks eksport går til lande uden for euroområdet. Hvis Sverige og England tilslutter sig euroen, vil over halvdelen af vores eksport komme til at gå til eurolande, og der vil foreligge en ændring af forudsætningerne for vores stillingtagen.

Sverige opfylder de økonomiske kriterier for at blive medlem af ØMU'en, men da Sverige ikke formelt har en aftale om fastkursamarbejde, opfylder landet ikke de formelle kriterier for at blive medlem. Det svenske socialdemokrati besluttede på sin kongres d. 10.-12. marts 2000, at der også i Sverige skal afholdes folkeafstemning om euroen. Der er dog ikke fastlagt nogen dato for afstemningen eller besluttet, hvilken ka-

rakter den skal have (besluttende eller vejledende), eller hvilket/hvilke spørgsmål der skal stemmes om. På kongressen var der en del ØMU-modstandere, der krævede et »nej indtil videre« til svensk deltagelse i ØMU'en, men efter at ledelsen havde bøjet sig for kravet om folkeafstemning (og dermed udelukket muligheden for at gøre ØMU-tilslutningen til et tema i valgkampen forud for det førstkommande riksdagsvalg) kunne en positiv ØMU-beslutning vedtages med stemmetallet 234 mod 113.

Beslutningen indeholder endvidere en passus om, at »behovet for og udformningen af svenske såkaldte buffertfonde eller andre systemer skal undersøges«. Finland har oprettet sådanne fonde med sigte på under midlertidige omkostningskriser at skabe plads til en reduktion af virksomhedernes lønomkostninger og dermed en styrkelse af deres konkurrencekraft.

I England har Tony Blair tilkendegivet, at der skal afholdes en folkeafstemning om engelsk tilslutning til ØMU'en, og at en sådan afstemning tidligst skal afholdes efter næste parlamentsvalg, der forventes i 2001. Iagttagere forventer derfor tidligst en afstemning i England i år 2002, måske endda først i 2003 eller 2004.

b. Erfaringerne med EMS-samarbejdet.

EMS-samarbejdet blev etableret i 1987 og var et samarbejde om fastlåsning af kursene. Efter 5 år – i 1992 – brød EMS-samarbejdet sammen, fordi den økonomiske udvikling (bl.a. prisstigningerne) var meget forskellig i deltagerlandene.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har opgjort den samlede inflationsstigning 1987-92 således:

	Danmark	Vesttyskland	Frankrig	England	Italien	Spanien
	----- pct. -----					
1987-92	17	16	16	33	34	34

England, Italien og Spanien havde siden 1987 haft en samlet stigning i priserne på det dobbelte af Danmark, Vesttyskland og Frankrig.

Med fastlåste valutakurser betød det, at Englands, Italiens og Spaniens eksportvarer i løbet af perioden var blevet 16-17 procentpoint dyrere, og at disse landes eksport derfor faldt, mens Danmarks, Vesttysklands og Frankrigs varer var blevet lettere at eksportere til England, Italien og Spanien.

Danmark, Vesttyskland og Frankrig kunne derfor opbygge et betalingsbalanceoverskud i

løbet af perioden, mens England, Italien og Spanien fik betalingsbalanceunderskud. I 1992 var forskellene så store, at nationalbankerne i praksis opgav støtteopkøb for at fastholde de aftalte valutakurser, og EMS'en brød dermed sammen.

I EMS-samarbejdet var viljen til at koordinere den økonomiske politik i deltagerlandene ikke stor nok til, at samarbejdet kunne holde på længere sigt. Danmark bør derfor afvente, om en sådan vilje nu er til stede i eurolandene, før vi tilslutter os den fælles valuta.